

Resumé af Politik for Evaluering af udviklingssamarbejdet:

Politikken fastlægger og tydeliggør formål, principper og tilgange til evaluering af den danske udviklingsindsats. Politikken i sig selv bidrager således til åbenhed og gennemsigtighed om evalueringer og evalueringsprocesser relateret til udviklingsbistanden.

Formålet med at evaluere er at vurdere om udviklingsindsatserne har ført til det planlagte resultat og samtidig uddrage læring fra processen og resultatet, således at effekten af fremtidige indsatser kan forbedres. Evaluering er således vigtigt både for at vurdere om der kommer noget ud af udviklingssamarbejdet og for at bidrage til forbedringer af fremtidige indsatser.

I de senere år har Udenrigsministeriet arbejdet på at forstærke fokus på resultater i planlægningen og gennemførelsen af udviklingssamarbejdet. Forberedelsen af programmer og projekter er blevet styrket med krav om en klar forandringsteori for hvordan den danske bistand vil kunne nå sine mål samt opstilling af målbare indikatorer tidligt i processen både for outputs (de direkte resultater) og for outcomes (udviklingseffekter). Mens den løbende monitorering af et program kan følge outputs, så spiller evaluering en særlig rolle i forhold til at dokumentere outcomes – udviklingseffekter. Udviklingseffekter vil oftest være påvirket af en lang række andre faktorer end den danske indsats – landets egen indsats, andre donores, den private sektor, osv.. Evalueringen afdækker det danske bidrag til en udviklingseffekt.

Resultater og erfaringer af evalueringer indgår i programmeringen af nye indsatser. Evalueringer er således med til at styrke beslutningsgrundlaget for fremtidige indsatser.

Vigtige principper for evaluering:

Uafhængighed: Evalueringer skal være baseret på troværdige og objektive data. Der skal anvendes metoder, som kan efterprøves, således at resultatet ikke er afhængigt af, hvem der har gennemført evalueringen. Evalueringer gennemføres af uafhængige konsulenter udvalgt efter internationalt udbud, hvor der lægges vægt på overholdelse af habilitetskrav, således at personer, der har været involveret tidligere i udviklingsindsatsen, ikke kan deltage i evalueringen.

Udenrigsministeriets Evalueringskontor refererer direkte til ministeren, som er ansvarlig for udviklingsbistanden, gennem Direktøren for Udviklingspolitik, og er således ikke underlagt de operationelle enheder.

Gennemsigtighed: Evalueringer, herunder konklusioner og anbefalinger så vel som tiltag til opfølgning på anbefalinger offentliggøres. Dette sker både for at redegøre for resultater af bistanden til offentligheden og bidrage til læring af indsatserne. Derudover muliggør det, at andre kan gennemgå resultaterne i detaljer.

Brugbarhed og læring: Evalueringer skal være nyttige for de som gennemfører udviklingsindsatser. De som gennemfører bistanden skal derfor være med til at beslutte: hvad der skal evalueres, så evalueringen besvarer relevante spørgsmål; tidspunktet for evaluering, således at resultaterne kan anvendes i planlægningen af næste fase; ligesom de som evalueres må inddrages i evalueringsprocessen, da det ofte er her den største læring finder sted. Det er Evalueringskontorets opgave at sikre, at den involvering ikke kompromitterer evalueringens uafhængighed og integritet.

Partnerskaber: For at styrke læringen af evalueringer og ejerskabet til anbefalingerne skal partnerne inddrages tæt i evalueringsprocessen. Danmark støtter også, at partnerne styrker deres kapacitet til selv at gennemføre evalueringer også af den danske bistand.

Deltagelse: Evalueringsprocesser skal så vidt muligt designes, således at de mennesker, som er direkte modtagere af indsatsen inddrages og bliver hørt.

Hvad vurderer en evaluering?

Evaluering er en uafhængig gennemgang af en indsats som søger at klarlægge effekten af en indsats; herunder **hvordan** indsatsen virker (resultater), **hvad** der virker og hvad der ikke virker og **hvorfor**.

I OECD/DAC regi har man udviklet evalueringskriterier som vil blive anvendt i tilrettelæggelsen og gennemførelsen af en evaluering:

- Relevans – er indsatsen relevant og i overensstemmelse med Danmarks politik og modtagernes politik og planer.
- Effektivitet – opnår indsatsen de planlagte mål
- Efficiens - der et rimeligt forhold mellem det som indsatsen koster og resultatet
- Bæredygtighed – kan effekten opretholdes også efter at indsatsen stopper
- Effekt - er der en positiv effekt på de overordnede udviklingsmål for indsatsen

Udover disse evalueringskriterier kan kriterier relateret til koordination og kohærens i forhold til andre politikker være relevante, f.eks. ved evalueringer af indsatser i konfliktsituationer eller svage stater.

Typer af evalueringer:

Evalueringspolitikken skelner mellem 4 typer af evalueringer:

- Evalueringer af politikker, strategier, temaer og programmer som er gennemført/eller langt i gennemførelsen. Disse ex-post evalueringer har til formål at dokumentere resultater af indsatsen samt bidrage med læring og viden til en evt. efterfølgende fase. Dette er den hyppigste form for evaluering.
- Real-time evaluering: Her iværksættes en uafhængig evaluering samtidig med udviklingsindsatsen, med henblik på løbende at vurdere fremdriften i forhold til at nå udviklingsmål, og sikre tilpasning af indsatsen så mål bedre nås. Real-time evalueringer iværksættes på pilot basis i 2-3 lande.
- Evalueringsstudier: Ofte studier der sammenfatter andre landes erfaringer eller forskningsmæssig viden om konkrete udviklingsspørgsmål til brug for videreudvikling af den danske udviklingsindsats.
- Opfølgningsevalueringer: Bidrager til opfølgning på netop afsluttede evalueringer særligt indenfor styrket resultatfokus.

Hvad skal evalueres?

Det er målsætningen indenfor en periode på 5-7 år at evaluere den bilaterale bistand bredt – dvs. at komme omkring alle modaliteter, større tematiske områder, og aktiviteter i prioritetslande mv. Bistand gennem multilaterale organisationer evalueres af disse organisationers egne evalueringsafdelinger. Danmark deltager løbende i gennemgange af organisationers evalueringsfunktioner for at bidrage til forbedret kvalitet, hvor det er nødvendigt.

Evalueringsskontoret udarbejder hvert år et evalueringsprogram for den kommende 2-årsperiode baseret på bidrag fra de operationelle enheder. Udkast til programmet drøftes med Udviklingspolitisk Råd, hvorefter udkast til program går videre til ministeren og til Folketingets Udenrigsudvalg. Samtidig er der en offentlig høring på Open Aid. Der kan komme ændringer i programmet i løbet af året, fx hvis der opstår et politisk ønske om en evaluering af et bestemt område.

Opfølgning på evalueringer: Alle evalueringsrapporter offentliggøres og udgør derfor også en vigtig kilde til den danske offentligheds kendskab til udviklingssamarbejdet. Evalueringer fremkommer med anbefalinger først og fremmest til Udenrigsministeriet, men også nogle gange til partnere. I Udenrigsministeriet drøftes anbefalingerne i programkomiteen på baggrund af en opfølgingsnote fra den ansvarlige enhed. Opfølgingsnoten offentliggøres. Ca. to år efter offentliggørelsen af en evaluering drøftes opfølgningen på Evalueringssmøde under forsæde af Udviklingspolitisk Direktør.

Resultater af evalueringer kommunikeres internt og eksternt ved brug af resuméer på dansk og engelsk og gennem korte tekstbidrag som offentliggøres på Udenrigsministeriets facebookside. Ofte resulterer evalueringer også i offentlige møder, hvor resultater kan præsenteres i en bredere kontekst, og i workshops i modtagerlande, hvor evalueringens resultater drøftes med nationale og internationale partnere.

Partnerlandes kapacitet til at evaluere:

Danmark ønsker at bidrage til at partnerlande styrker kapaciteten til at evaluere. Det sker både gennem inddragelse af partnerlandene i evalueringer samt støtte til uddannelse indenfor evalueringsmetoder og processer.

Vurdering af politikken

I 2017 skal Udenrigsministeriets Evalueringssmøde vurdere gennemførelsen af evalueringer baseret på denne politik.